

monachorū pposito & a quiete sūt alienæ. Aut enī uidem⁹
ad nos ueniētes & silentiū pdimus: aut si nō uidemus super/
biæ arguimur. Interdū ut uicem reddamus: ad superbas fo/
res pgimus. Inter linguas rodentiū ministrorū postes ingre/
dimur deauratos. In christi uero uilla (ut didicimus) totum
rusticitas: itaq; ppter occupatiōes aut nobilis claudendū est
hostiū aut scripturarū ppter quas aperiēdæ sunt fores stu/
dia relinquēda. His igī ratiōibus iuitati multi philosopho/
rum reliquerūt frequētias urbiū & ortulos suburbanos ubi
aggr̄ irriguus arborū comæ: & susurrus auiū fontis speculū
imumurās: & multæ oculorū auriūq; illecebræ: ne per luxū
& per abundantiā copiarū animæ fortitudo mollesceret: &
eius pudicitia cōstuprareſ. Inutile quippe est crebro uidere
per quæ captus aliquādo sis: & eorū te experimēto cōmitte/
re quibus difficulter careas. Nam quos sæculi carcer inclu/
dit: nūc ira/nūc auaritia: nūc aliorū incentiuia uitiorū pertra/
hit ad ruinā. Ideoq; obterendæ sunt animi uoluptates relin/
quenda delectationū studia. Quoniā hæc est circumcisioñis
ueritas nō figura. Nitendū in summa ut naturalibus ampu/
tatis cōuersatio nostra tendat ad cœlum: quod fiet / si ludi si
iocus / si conuiuia / si sermo pene familiariū deseratur: & quæ
circūciduntur areſcāt: nō uisu / nō auditu / nō tactu / nō sapo/
re / aut capiet in natura corporis naturā corporeā nō habere
Nam si despicerem⁹ quod sumus merem⁹ melius eſſe q̄ uel/
mus. Igitur nō temere offramus nos periculis: sed quantū
in nobis est insidias declinemus.

Cap. xii. de abstinentia & præcipue a carnibus.

Saluator noster attēdite inquit uobis ne forte graue/
tur corda uestra crapula & in ebrietate & curis hui⁹
uitæ. Modicus enī ac tēperatus cibus & carni & ani-

mæ utilis est: balneoræ fomenta ne quæras qui calorē corporis ieiunioræ cupis frigore extinguere. Quæ & ipsa modera/ta sint ne nimio debilité stomachū & maiore refectione po/ſcentia erūpant in cruditatē quæ parens libidinū est. A iunt enī medici qui de humano corporū scripsere naturis præ/cipue. Galenus in libris quoꝝ titulus est ysicion puerorū & iuueni: ac perfectæ ætatis uirorū mulierūq; corpora insito calore feruere: & noxios his esse ætatibus cibos qui calorem augent sanitatiq; cōdecere frigida quæc; in cibo & potu su/mere. Sicut ecōtrario ſenibus qui pituita laborāt: & frigore calidos cibos & uetera uina prodeſſe. Et etiā comicus cuius finis eſt hūanos mores nosſe atq; dſcribere dixit. Sine cere/re & bacho friget uenus. Nihil itaq; ſcias cōdecere christia/nis adoleſcētibus: ut eſum olerū: nā ardor corporū frigidio/ribus æpulis tēperandus eſt. Nobis enī nō corporū cultus: ſed animæ uigor quæritur quæ carniſ infirmitate ſit fortior: inde eſt q; nō nulli uitam pudicā appetentiū in medio itinere coruunt dum ſolam abſtentia putant carniū & leguminib; onerāt stomachū quæ moderate parceq; ſumpta inno/xia ſunt. Et ut q; ſentio loquar nihil ſic inflāmat corpora: & titillat mēbra genitalia: ſicut indigestus cibus ructusq; con/uulsus. Quod enī ſeminariū uoluptatū eſt uenenum puta. Eſt aut̄ eſus carnium ſeminariū libidinis: & nō ſolum de car/nibus loquor: ſed in iſpis leguminib; inflātia & grauiā de/clinanda ſunt. Parcus cibus & uenter eſuriens triduanis ieiuniis præfertur. Multo enim melius eſt quotidie parum q; ra-ro ſatis ſumere. Pluuiia illa optima eſt quæ ſenſim deſcendit in terras. Subit⁹ & nimius imber preceps arua ſubuertit. Reſectio itaq; ſaturitatē fugiat: nihil prodeſt biduo triduo/q; transmiſſo uacuū portare uentrem. Si pariter obruatur:

Si compenseſ saturitate ieuniū illico mens repleta torpescit:
& irrigata corporis humore spinas germinat libidinū plures
quoq; sunt qui cū uino sint sobrii ciborū tamē largitate sunt
ebrii. Omnes enī qui ebrietatē ſectātur filii Belial uocātur.
Nam ueter mero æstuās facile dēspumat in libidinē. Vnde
Noe nudauit æbrietate femora. Loſh quē Sodoma nō uice/
rat uina uicerūt: uenter quoq; plenus facile de ieuniis dispu/
tat. Qui enī christū desiderat & illo uescitur pane nō quærit
magnopere de qua preciosis cibis ſtercus cōficiat: quicquid
post gulā nō ſentitur idem fit q; panis & legumina. Omne
enī q; in hoc mūdo laborāt hoies ore quaſi cōſumitur & at/
tritum dētibus uētri tradit̄ digerendū: & tamdiu tribuit uo/
luptatē quādī gutture detinetur: cū uero in aluum trāſierit
definit inter cibos eſſe diſtātia: nec hoc dicimus q; negemus
piſces: ſed quomō nuptiis uirginitatē ita ſaturati ieuniia præ/
ferimus. Sed nūc ideo te carnes uesci nō putes ſi ſuū leporū
atq; ceruorū & quadrupedū animantiū eſculantia reprobes.
Nō enī hæc pedū numero: ſed ſuauitate gulfus cōprobant̄.
Scimus ab apostolo dictū. Ois creatura dei bona quæ cum
gratiarū actione percipiſ. Sed idem loquiſ. Bonū eſt carnē
nō māducare: comedant carnes qui carnibus ſeruit̄ quorū
ſeruor dēpumat in coitū eorū & intestina carnibus replean/
tur: tu uero nihil habeas tam neceſſe q; ieuniū perſeuerare.
Pallor & ſordes tuæ gemmæ ſunt: igiſ cum mihi dixeris cur
porcus creatus eſt ſtatim tibi respōdebo puerorū more cer/
tantiū: cur uipere Scorpīi nec deū ſuperfluorū iudicabis ar/
tificem: cū plurimæ & bestiæ & uolucres ſunt quas tuæ fau/
ces recuſant. Sed ne cōtentiosum hoc & pugna magis uide/
atur eſſe q; uerū. Audi iccirco ſues & apros & reliquas ani/
mātes creatas: ut milites & athletæ nautæ metallorūq; foſ/

sores cæteri duro operi mācipati haberēt cibos. qbus fortis
tudo corporū necessaria est. Qui portat arma & cibaria: q
pugnis & calcibus sua inuicem mēbra debilitat. Qui remos
trahit quoꝝ latera ad clamandū dicendūq; ualida. Qui sub
ueritūt mōtes & sub sudore & imbribus dormiūt. Sed quid
ad nos quoꝝ conuersatio in cælis est. Cæterū nostra religio
nō athlætā nō nautas nō milites nō fossores sed sapiētiæ
erudit sectatorē qui se dei cultui dedicauit: & scit cur creatus
sit quo ueretur in mūdo: quo abire festinet. unde & aposto
lus loquit̄. Quādo infirmor tūc potēs sum: & si exterior no
ster homo corrūpitur: sed interior renouaf de die in diem: &
cupio dissolui & esse cum christo & carnis curā ne feceritis.
Quodq; sine q̄tuor sensibus uiuere possum⁹ id est sine aspe
ctu auditu odoratu atq; cōplexu absq; gustu aut & cibis
impossibile est humanū corpus subsistere. Adesse ergo de
bet ratio ut tales & tātas srimamus escas: qbus nō oneretur
corp⁹ nec libertas animæ prægraueſ. Quia si cōmedendū est
& deambulandū & dormiendū & digerendū: & postea in
flatis uenis incētiua libidinis sustentātur. Sunt quidē sensus
noſtri portæ per quas ad animā noſtrā ſæculi blandimenta
descēdunt: & p quas sensus carnis introcunt p quas niſi late
ſtrage facta uiā uirtutibus potius q̄ impictate fecerim⁹ nū
quā ad regē pietatis puenire poterimus. Dicat enī unusq;ſq;
quo dolet ego loquor conscientiā meā: ſcio mihi abſtinenti
am & nocuifſe intermiſſā & pſuifſe repetitā. Nec tales er
go recipiamus: cibos quos aut difficulter digerere aut cōme
ſtos magno paratos & pditos labore dolcamus. Olerū &
pomoꝝ ac leguminū & facilior apparatus est. & arte impē
diſq; coquor nō indigēt & ſine cura ſuſtētāt humanū gen⁹
moderateq; ſumptus: q̄a nec auide deuoraſ qđ irritamentū

gulæ nō habet leniori digestione decoquit. Ncq; enī uno &
duobus cibis hisq; uilibus usq; ad inflationē uentris oneret:
quæ diuersitate carniū & saporis delectatiōe cōcipitur & ad
esum sui expleta esurie quasi captiuos trahiūt: unde & morbi
ex saturitate nimia cōcitantur: multiq; impatiētā gule uo/
mitu remediātur: & quod turpiter ingesserunt turpius ege/
runt. Postq; enī uenit christus in fine temporū & reuolut o
ad alpha: id est finē ad principiū ut in prima ætate:nō circū
cidimur:nec repudiū dare permittimur:nec carnes comedī/
mus. Hipocrates in amforisnis docet crassa & obesa corpo/
ra quæ crescēdi mensurā impleuerint: nisi cito ablatiōe san/
guinis minuanī Paralitism & pessima morboꝝ genera pare/
re: & iccirco esse necessariā demptionē habeāt in quæ pos/
sint crescere:nō enī manere in uno statu naturā corporū sed
aut crescere aut decrescere:nec posse uiuere animal nisi cre/
scendi capax sit. Vnde & Galienus ille doctissimus Ipocra/
tis interpres Athletas quorū uita & ars sagina est dicit in ex/
hortatiōe medicinæ:nec uiuere posse diu nec sanos esse:ani/
masq; eoꝝ ita nimio sanguine & adipibus quasi luto inuolu/
tas nihil tenue nihil cœlestē:sed semp de carnib⁹ & ruētu &
uētris ingluuiæ cogitare. Diogenes tyrānos & subuersiones
urbiū bellaq; hostilia uel ciuilia:nō p simplici uiectu olerum
pomorūq; sed p carnibus æpularūq; delitiis asserit excitari
Qđq; miraculū sit. Epicurus uoluptatis assertor oēs libros
suos replete oleribus & pomis & uilibus cibis dicēs ita esse
uiuendū qa carnes & exquiseite æpule ingēti cura ac miseria
præparant: maioreq; poenā habeāt in quatredō q uolupta/
tem in abutēdo bibere & comedere nō delitiarū ardorē de/
bet excitare sed sitim famēq; restringuere q carnib⁹ uescunt
indigēt etiā his quæ nō sunt carniū q aūt simplici uiectu utū

tur eos carnes nō recipere. Sapiētiæ ergo operam dare non possum⁹ si mēsæ abundantiā cogitem⁹ quæ labore nimio & cura indigēt cito expleſ naturæ necessitas frigus simplici ueſtitu & fames cibo expelli potest delitiæ & æpulari uarietas ſomēta ſunt auariciae: q̄ siq̄ extimat habūdantia ciborum potionūq; ſe perfrui & uacare poſſe sapiētiæ hoc eſt uersari inter delitias delitiarū uitiis nō teneri ſeipſum decipit ſensus noſter illud cogitat quod uidet audit odoratur gustat attra/et: & ad eius trahitur appetitum cuius capitur uoluptate difficile: immo impossibile eſt diuitiis & uoluptatibus affluentes nō ea quæ cogitare gerimus. Fruſtraq; quidā ſimulāt ſalua fide & pudicitia & integrity mentis ſe abuti uoluptatibus cum contra naturā ſit corpus uoluptatū ſine uoluptate perfrui. Sensus corporū quaſi equi ſunt ſine ratione cur/rentes. A nima uero in aurigæ modū retinet frena currentiū. Grandis exultatio animæ eſt cum paruo contentus fueris mundū habere ſub pedibus & omnē eius potentia: æpulas libidines propter quæ diuitiæ cōparantur: uilibus mutare cibis & grossiori tunica compēſare. Tolle æpularū & libi/dinis luxuriam: nemo quæreret diuitias quorum uſus aut in uentre aut ſub uentre eſt: qui ægrotat nō aliter accipit ſani/tatem niſi tenui cibo & caſtigatiōe uictus. Quibus ergo ci/bis recipi ſanitas hiſ & ſeruari potest: ne quis putat mor/bos oleribus concitari. Si autē uires olera nō ministrāt quæ naſcuntur & aluntur ex carnibus: quid eſt ſapienti uiro & philoſopho christi tantam habere fortitudinē quæ athle/tis & militibus neceſſaria eſt quā cum habuerit ad uitia pro/uocet. Illi arbitran̄ carnes ſanitati cōgruas qui uolūt abuti libidine & in coenū demersi uoluptatū ad coitum ſemp exæ/ſtuāt, Christiano ſanitas abſq; uiribus eximiis neceſſaria eſt:

nec turbare nos debet si rari sunt huius p̄positi sectatores:
quia rari sunt & amici boni & fideles & pudici & cōtinentes
sempq; uirtus rara est. Legim⁹ quosdā morbo articularior⁹
& podagre humoribus laborat̄es p̄scriptione bonorum ad
simplicē mēsam & ad pauperes cibos redactos cōualuisse.
Caruerāt enī sollicitudine disp̄sandæ domus & æpularum
largittate quæ & corp⁹ frangūt & animā. Irridet Horatius
appetitū cibor⁹ qui cōsumpti relinquūt p̄cenitētiā. Sed etiā
ex uilissimis cibis uitāda facetas: nihil enī ita obruit animū
ut plenus uéter & æstuās & huc illuc se uertēs & in ructus
uel in crepitus uentoꝝ efflatiōe respirās. Quale aut̄ illud ie/
iuniū aut q̄lis refectio post ieiuniū cū pridianis æpulis distē/
dimur: & guttur nostrū meditatoriū efficit laterinarū: dūq;
uolumus plixioris inediae famē quirere tantū uoram⁹ quā/
tum uix alterius diei nox digerat. Itaq; nō tam ieiunium ap/
pellandū est qua crapula ac fetens & molesta digestio.

Cap. xiii. de abstinentia tam philosophor⁹
q̄ sacerdotum aliorumq; sanctorum.

Dicearchus i libris antiquitatū & descriptiōe Græciae
refert sub Saturno: cum oīa humus funderet nullum
comedisse carnes: sed uniuersos uixisse frugibus &
pomis quæ spōte terra gignebat. Cheremon quoq; stoycus
uir æloquētissimus narrat de uita antiquor⁹ ægypti sacerdo/
tum: q̄ oībus munili negociis curisq; postpositis semp in tē/
plo fuerint: q̄ rerū naturas causasq; ratiosq; syderū contē/
plati sint: nunq; se mulieribus miscuerint: nunq; cognatos &
ppinquos nec liberos quidem uiderint: & ex eo tēpore quo
cœpissēt diuino cultui deseruire carnibus & uino semp absti/
nuerint ppter tenuitatē sensus & maxime ppter appetitus
libidinis quæ ex his cibis & ex hac potiōe nascunt. Pane ue-